

## Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Industriell omvandling, regional utvecklingsplanering och företagens ansvar"

(2009/C 175/11)

Den 17 januari 2008 beslutade Europeiska ekonomiska och sociala kommittén att i enlighet med artikel 29.2 i arbetsordningen utarbeta ett initiativyttrande om

"Industriell omvandling, regional utvecklingsplanering och företagens ansvar".

Rådgivande utskottet för industriell omvandling, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 18 november 2008. Föredragande var Antonello PEZZINI, medföredragande var Bernard GAY.

Vid sin 449:e plenarsession den 3–4 december 2008 (sammanträdet den 3 december) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 168 röster för, 1 röst emot och 3 nedlagda röster.

### 1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Kommittén anser att det är av grundläggande betydelse att inom ramen för Lissabon- och Göteborgsstrategierna återlansera de lokala territoriella systemen, dvs. organiska helheter av strukturer, infrastrukturer och offentliga och privata aktörer som syftar till att utifrån en gemensam utvecklingsvision med lokal förankring kombinera stort välstånd och hög konkurrenskraft med ett vidsträckt socialt och miljömässigt ansvar. Det handlar i grunden om en process som genom en rad interaktioner åstadkommer resultat i varje enskilt lokalområde.

1.2 EESK kräver med eftertryck ett **gemenskapsinitiativ för utvecklingen av "regioner med socialt ansvar"**. Regioner med socialt ansvar förenar målen om närhetsdemokrati och ansvarsskyldighet för förvaltningarna och alla offentliga och privata aktörer i en helhetsstrategi som syftar till att utnyttja de specifika lokala resurserna i en strävan efter ökad konkurrenskraft.

1.3 Kommittén vill att detta initiativ ska åtföljas av **lanseringen av ett europeiskt handlingsprogram** som syftar till att

- främja integreringen av den regionala dimensionen i gemenskapens politik, särskilt inom ramen för Lissabon- och Göteborgsstrategierna,
- stödja en integrering i nationell, regional och lokal politik av de prioriteringar som fastställts i EU:s territoriella agenda och Leipzigstadgan,
- uppmuntra och medfinansiera gemensamma regionala framåtblickande åtgärder för att skapa gemensamma visioner av en socialt ansvarstagande regional utveckling,
- inrätta regionala kompetensnätverk och europeiska grupperingar för samarbete på området.

1.4 EESK har följande önskemål i fråga om uppföljningen av gemenskapsinitiativet om regioner med socialt ansvar <sup>(1)</sup> och det åtföljande handlingsprogrammet:

- Gemenskapen bör avsevärt minska de administrativa och byråkratiska bördorna för de regionala ekonomiska och sociala aktörerna genom att förenkla unionens verksamhet

<sup>(1)</sup> Se punkt 1.2.

och förfaranden och tillämpa den öppna samordningsmetoden.

- Medlemsstaterna bör på ett enhetligt sätt tillämpa gemenskapens bestämmelser i syfte att bevara inre marknadens enhet.
- De regionala och lokala myndigheterna bör i full utsträckning involvera de ekonomiska och sociala aktörerna och utveckla strategier för att öka förenligheten i fråga om samarbete, innovation och konkurrens.
- Den privata sektorn bör utveckla en konstruktiv social dialog som omfattar det civila samhället. Utgångspunkten bör vara gemensamma visioner om hur man kan föregripa den industriella omvandlingen.

1.5 Kommittén stöder med eftertryck utvecklingen av en närhetsdemokrati som bör omfatta de ansvariga på politisk, ekonomisk och social nivå inom regionerna. Arbetet bör inriktas på att förbättra livskvaliteten och stimulera en **konkurrenskraftig och hållbar ekonomisk och social utveckling i unionens regioner**.

1.6 Kommittén menar att det finns skäl att göra stora investeringar i en **gemensam innovativ deltagandekultur**: Efterfrågan på demokratiska värderingar bör komma från samhället i sin helhet i regionerna och från ett stort antal aktörer och institutioner som företräder olika branschintressen. I detta sammanhang bör företaget betraktas som en gemenskap som skapar rikedom i syfte att utveckla ett bättre samhälle i regionen.

1.7 I detta sammanhang efterlyser kommittén ett snabbt genomförande av Europeiska rådets förklaringar av den 13–14 mars 2008 om å ena sidan vikten av den lokala och regionala nivåns roll när det gäller att skapa tillväxt och sysselsättning och å andra sidan vikten av att utveckla ledarskapskapaciteten i regionerna bland de politiska, ekonomiska och sociala aktörerna på lokal och regional nivå.

1.8 Kommittén är dessutom övertygad om att Europa måste bli ett **kompetenscentrum i fråga om utvecklingen av regioner med socialt ansvar** <sup>(2)</sup>. Man bör utgå ifrån de positiva erfarenheterna av EMAS och företagens sociala ansvar och utvidga referensramen till den territoriella dimensionen. Syftet är att säkerställa att det gemensamma arbetet i fråga om ansvarstagande blir en stabil **beståndsdel i företaget**. För detta bör det skapas ett system av nätverk och kluster och företagandet bör beaktas till fullo i den makroekonomiska processen för strategisk regional utveckling.

1.9 Kommittén anser att särskilt de små och medelstora **företagen** och den sociala ekonomin med dess stora och betydelsefulla erfarenhet bör kunna åtnjuta stöd och sakkunskap och bättre tillgång till krediter och mikrokrediter. Målet är att utveckla en företagsförvaltning som respekterar miljön, regionen och dess invånare.

1.10 EESK menar att ett gemenskapsinitiativ för regioner med socialt ansvar och dess handlingsplan bör främja både en strukturerad social dialog i regionerna och uppmuntra samverkan mellan lokala institutioner, i synnerhet på gränsöverskridande nivå. Målet är att tack vare starka partnerskap uppnå övergripande kapacitetsuppbyggnad, kunskap och resultat i regionerna, som kommer att ta sig uttryck på olika befogenhetsnivåer som ofta kommer att konkurrera med varandra.

1.11 Slutligen understryker kommittén behovet av att ledningssystemen på olika nivåer säkerställer samordning för att inte på lokal nivå splittra det som inre marknaden har förenat, utan undvika en fragmentering och en regional diskriminering som ytterligare skulle försämra den europeiska ekonomins möjligheter på den globala marknaden.

## 2. Inledning

2.1 I samband med den konferens som anordnades den 4 mars 2008 av EU-ordförandeskapet om den territoriella dialogen angavs som prioritet de lokala och regionala myndigheternas roll i arbetet med att uppnå den reviderade Lissabonstrategins mål inom ramen för sammanhållningspolitiken.

2.2 Med föreliggande yttrande avser kommittén peka på det ömsesidiga förhållandet mellan regionerna och de politiska, ekonomiska och sociala aktörerna i samband med genomförandet av Lissabonstrategin och utvecklingen av en konkurrenskraftig kunskapsökonomi på inre marknaden och den globala marknaden.

2.3 Som utgångspunkt vill vi fokusera på en förbättring av de framåtblickande visionerna av de ekonomiska, sociala och miljömässiga förändringarna och samordningen hos dem som bidrar till genomförandet av **"regioner med socialt ansvar"** <sup>(3)</sup> och på det ansvar som företagen, förvaltningarna och arbetsmarknadsparterna har, liksom alla aktörer som arbetar för att lyfta fram en europeisk social modell som präglas av solidaritet och sammanhållning <sup>(4)</sup>.

<sup>(2)</sup> Se föregående fotnot.

<sup>(3)</sup> Se punkt 1.2.

<sup>(4)</sup> "Den europeiska sociala modellen bör ge en föreställning om ett demokratiskt, grönt, konkurrenskraftigt, solidariskt och socialt integrerande välfärdsområde för alla medborgare i Europa." (EESK:s yttrande om "Social sammanhållning: Ge innehåll åt en europeisk social modell", EUT C 309, 16.12.2006, s. 119.)

2.4 Den regionala ekonomin kan, beroende på dess sammansättning, vara mer eller mindre utsatt för den internationella ekonomiska konkurrensen. Indikatorer som BNP (eller mervärde) återspeglar för övrigt inte välförhållandet i en region. Detta av två skäl som redovisas nedan. I detta sammanhang välkomnar kommittén kommissionens nyligen offentliggjorda "Grönbok om territoriell sammanhållning: Att omvandla territoriell mångfald till styrka" <sup>(5)</sup>, som kommer att behandlas i ett annat yttrande.

2.4.1 För det första fördelas inte inkomsterna av arbete och kapital och de skatteintäkter som skapas av produktionskrafterna på marknaden utslutande i det område där de skapas – det finns alltid en viss "export" av resurser.

2.4.2 För det andra, och framför allt, är regionerna beroende av andra resurser än de som produktionskrafterna skapar (lönerna inom den offentliga sektorn, livräntor, pensioner, inkomster av turism, inkomster för personer som arbetar på annan ort, andra sociala överföringar än pensioner osv.).

2.5 Utbudet av instrument för förvaltning av och stöd till politik och program för hållbar utveckling inom myndigheter och företag ökar ständigt i omfång och precision och grundar sig på följande:

### 2.5.1 Bestämmelser

- Direktiv och förordningar avseende miljö.
- Miljöstyrningssystem.
- Certifieringen ISO 14000 och riktlinjerna ISO 26000.
- BS OHSAS 18001/2007, dvs. arbetsmiljöbestämmelser.
- EMAS-förordningen.
- Revision på det sociala området (SA8000).
- Grön upphandling.
- Livscykelanalys för produkter.
- Den integrerade produktpolitiken.

<sup>(5)</sup> KOM(2008) 616 slutlig.

## 2.5.2 Strukturer

- Kluster, kunskapsdistrikt, centrum för konkurrenskraft och kompetens samt teknikparker.
- Lokala Agenda 21-handlingsplaner.
- Regionala och lokala observationsgrupper för regionala konsekvenser av utvecklingen.
- Lokala företagarföreningar.
- Stöd till det regionala styret från europeiska socialfonden.
- "Europeiska grupperingar för territoriellt samarbete" (EGTS), det nya instrument som genomförs genom förordning (EG) nr 1082/2006 av den 5 juli 2006 <sup>(6)</sup>.
- Plattformar för analys och framåtblickande (*foresight*).
- Offentlig-privata partnerskap.

## 2.5.3 Avtal

- Flexicurity-initiativ <sup>(7)</sup>.
- Företagens sociala ansvar.
- Den strukturerade territoriella dialogen.
- Miljöbokföring.
- Rapportering om hållbarhet.
- Instrument för regional planering och programplanering.
- Regional miljöredovisning.
- Socio-ekonomiska regionala avtal (territoriella pakter, ramavtal osv.).
- Särskilda ekonomiska zoner, inom ramen för vad som tillåts av konkurrenspolitiken <sup>(8)</sup>.

2.6 Kommittén anser att man bättre måste befästa, integrera och samordna tillämpningen av dessa instrument som fastställs i normer, förordningar och frivilliga avtal för att kunna samordna de olika mål och olika deltagandenivåer som finns, i syfte att uppnå konkreta resultat som präglas av ett brett deltagande.

<sup>(6)</sup> Förteckningen över medlemsstater som har anpassat den nationella lagstiftningen inför genomförandet av EGTS finns på Regionkommitténs hemsida (under rubriken Aktiviteter och evenemang).

<sup>(7)</sup> För att, med arbetsmarknadsparternas stöd, ta fram och konkretisera nya möjligheter till sysselsättning.

<sup>(8)</sup> Se EUT L 145, 4.6.2008, förordning (EG) nr 450/2008 av den 23 april 2008.

2.7 Mot bakgrund av Leipzigstadgan <sup>(9)</sup> och EU:s territoriella agenda från 2007, som kommittén redan uttalat sig om <sup>(10)</sup>, har den territoriella sammanhållningen med tiden ökat i betydelse. Målen är följande:

- Involvera representativa företrädare för de lokala myndigheterna i ökad utsträckning.
- Före en balanserad och hållbar utveckling med kravet på ökad konkurrenskraft i Europa genom investeringar på området med hög tillväxtpotential.
- Skapa samverkans effekter och komplementaritet i gemenskapens politik på olika områden.
- Utveckla bättre styresformer <sup>(11)</sup>.

2.8 Den territoriella agendan utgör en strategisk ram för den territoriella utvecklingspolitikens inriktning med utgångspunkt i genomförandet av Lissabon- och Göteborgsstrategierna.

2.9 I sitt yttrande om hanteringen av industriell omvandling på lokal och regional nivå <sup>(12)</sup> hävdade EESK följande: "En uppvärdering av den lokala och regionala identiteten grundar sig på att man ställer upp bakom, erkänner och engagerar sig i en uppsättning gemensamma värden inom ramen för en gemensam framtidsvision." Vi efterlyste också en integrerad områdesbaserad strategi och en styresformsstrategi som främjar utvecklingen av regioner med socialt ansvar. Strategin bör framför allt fungera med hjälp av följande:

- Fortlöpande förbättringar av kvalitet och kapacitet i fråga om kunskaper, kompetens och förnyelse av det regionala produktionssystemet.
- Utveckling av regionala strukturer och nätverk för den offentliga respektive privata sektorn.
- Verkligt hållbar utveckling i miljöhänseende och socialt hänseende.
- Effektiva och förstärkta processer för skapande och spridning av kunskap, information och kontinuerlig utbildning.
- Utformning av "lokala och regionala sociala bokslut".
- Jämförande analyser utförda av de sociala aktörerna själva av hållbara regionala system.

<sup>(9)</sup> Se Leipzigstadgan om hållbara städer i Europa av den 25 maj 2007.

<sup>(10)</sup> Se yttrandet om den territoriella dagordningen, EUT C 168, 20.7.2007, s. 16-21.

<sup>(11)</sup> EESK:s yttrande om "Hanteringen av industriell omvandling på lokal och regional nivå: arbetsmarknadens parter roll och bidraget från ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation", EUT C 318, 23.12.2006, s. 12-19.

<sup>(12)</sup> Se föregående fotnot.

2.10 Sådana initiativ kräver **hög grad av samordning** mellan lokala, regionala, nationella och europeiska myndigheter för att säkerställa samverkans effekter och undvika överlappningar eller inkonsekvens. Följande krävs:

- **Avancerade utbildningsstrukturer** som strävar efter att uppfylla kraven från den kunskapsbaserade och konkurrenskraftsrelaterade ekonomiska utvecklingen.
- **Åtgärder för kapacitetsuppbyggnad** inom institutioner och organisationer samt social dialog.
- **En integrerad lokal- och regionalpolitik** som kan utnyttja den lokala utvecklingspotentialen genom att öka förmågan till anpassning till innovation och prognosverksamhet.
- En förstärkt **social dialog** på regional och lokal nivå <sup>(13)</sup>, som ett viktigt instrument för att **maximera fördelarna med att föregripa förändringar inom industrin** och på marknaden och tillströmningen till yrkesutbildning och annan utbildning.
- **Främjande av företagens sociala uppgifter**, genom frivilligt antagande av företagens sociala ansvar som företagens bidrag till en hållbar utveckling.
- **Förbättra de integrerade styresformerna** på flera nivåer i "regioner med socialt ansvar" <sup>(14)</sup>, som definieras som regioner som lyckas kombinera en tillräcklig välfärdsnivå och de plikter som det sociala ansvaret innebär.

2.10.1 I denna process stöds också de politiska och administrativa beslutsfattarnas kompetens och kapacitet för att garantera förutsättningarna för att locka hållbara investeringar till lokalområdet och för att få mikroföretag och småföretag att växa fram i en miljö av ständig utveckling.

2.11 Kommittén fäster stor vikt vid den process som bidrar till att en region eller stad ska kunna betecknas som "**region med socialt ansvar**" <sup>(15)</sup>.

2.11.1 Detta sker då regioner i en process som präglas av deltagandedemokrati lyckas integrera de ekonomiska beslutens sociala och miljömässiga hänsyn, modeller och värden för ökad konkurrenskraft, goda metoder och ständiga jämförelser mellan intressenter i syfte att öka innovation och konkurrenskraft.

<sup>(13)</sup> Se yttrandet om "Omstruktureringar och sysselsättning – Att förutse omstruktureringar och ge stöd i samband med dem i syfte att utveckla sysselsättningen", KOM(2005) 120 slutlig, EUT C 65, 17.3.2006, s. 58-62.

<sup>(14)</sup> Se yttrandet om "Den temainriktade strategin för stadsmiljön", KOM(2005) 718 slutlig – SEK(2006) 16, EUT C 318, 23.12.2006, s. 86-92.

<sup>(15)</sup> Jfr rådets nya strategi (dok. 10117/06 av den 9 juni 2006, punkterna 29 och 30). Se också punkt 1.2 i detta yttrande.

### 3. Närdemokrati för en konkurrenskraftig och hållbar utveckling

3.1 För att öka livskvaliteten och skapa en **konkurrenskraftig och hållbar ekonomisk och social utveckling inom unionen** anser EESK man bör utveckla en närdemokrati som kan engagera politiskt, ekonomiskt och socialt ansvariga i regionen. Offentliga och privata aktörer måste samverka för att bygga upp en verksamhet med utgångspunkt i regionernas svaga och starka punkter samt prognoser om företagstillväxt och sysselsättning.

3.2 **Närdemokratin**, som är en hörnsten i det europeiska styreskicket, ser mycket olika ut i de olika länderna, men bör innehålla följande grundläggande beståndsdelar:

- **Samordning mellan aktörer, sociala grupper och institutioner** för att uppnå mål som har diskuterats och samordnats inom ramen för en strukturerad dialog, individuellt och gemensamt ansvarstagande hos arbetsmarknadsparterna och i synnerhet med deltagande av företrädare för arbetstagar och företagare.
- Tillämpning av **subsidiaritetsprincipen** och principerna om territoriell sammanhållning och deltagandedemokrati, i enlighet med Lissabonfördraget.
- **Välfungerande samarbete mellan ledningsstrukturer på flera nivåer** så att beslutsnivåer som befinner sig närmast medborgarna ligger i linje med de politiska, ekonomiska, sociala och miljömässiga ansvarsnivåer som bäst företräder regionens befogenheter och identitet, med respekt för de nationella och europeiska samarbetsramarna och med användning av ett arbetssätt som präglas av öppenhet, samarbete och samordning och som syftar till samverkans effekter mellan de olika nivåerna.
- **Utveckling av ett regionalt lärande samhälle** som grundar sig på förmågan till självutvärdering och fortlöpande anpassning av mål och strategier för den lokala utvecklingen och stärkandet av en spridd och djupgående innovationskultur.
- Utveckling av en **framåtblickande, gemensam och delad vision** i fråga om ekonomi och samhälle för
  - att kunna identifiera regionens "specifika resurser",
  - att kunna bedöma utmaningar och konkurrens hot från andra regioner,
  - att kunna utforska möjligheterna till introduktion på den nationella respektive internationella marknaden,
  - att finna metoder och sätt att lösa regionens särskilda problem med utnyttjande av lokal yrkeskapacitet,

- att lyfta fram val som är avsedda att främja åtgärder för en konkurrenskraftig ekonomi.
- **Främjande av inrättande och utnyttjande av ekonomiska och sociala regionala råd** och liknande organ<sup>(16)</sup> (något som redan finns i vissa medlemsstater) som institutionella samtalspartner i beslutsprocessen och genomförandet på regional nivå, med initiativrätt och rätt att kontrollera genomförda åtgärder.
- Antagande av **avancerade regionala förvaltningsinstrument** som bygger på deltagande, t.ex. e-förvaltning, gemensamma SWOT-analyser<sup>(17)</sup>, gemensamma framåtblickande analyser<sup>(18)</sup>, spridning av EMAS-mekanismerna<sup>(19)</sup> inom både den offentliga och den privata sektorn, antagande av normer för företagens sociala ansvar, tekniker för benchmarking, en resultatavla för öppen samordning, system med nätverk inom och mellan distrikt<sup>(20)</sup>, spridda system för internetbaserad inläring.
- En **aktiv roll för handels-, industri-, hantverks- och jordbrukskammare** samt yrkesorganisationer och konsumentorganisationer.
- **Kulturell stimulans från kompetent akademisk utbildning och förbättrad samverkan näringsliv–universitet.**

3.3 Regional utveckling förutsätter fullständig tillämpning av närdemokrati, men också ett strukturerat lokalt styre för att kunna hantera utvecklingen<sup>(21)</sup>.

3.4 Gott territoriellt styre bör framför allt främja utvecklingen av alla former av samarbete, alla partnerskapsprocesser som alla kan vinna på, både mellan företag och på nivån företag–kollektiva aktörer.

3.5 **Demokratiskt regionalt styre** är en inkluderande och decentraliserad beslutsprocess som, enligt EESK:s mening, bör grunda sig på principerna om öppenhet och ansvar och på ett deltagande arbetssätt som syftar till analys, utarbetande, tillämpning och förvaltning av en gemensam strategisk vision för utvecklingen på medellång till lång sikt.

<sup>(16)</sup> Se t.ex. de regionala utskotten för social dialog i Polen.

<sup>(17)</sup> Strengths, Weaknesses, Opportunities, and Threats Analysis (analys av styrka, svagheter, möjligheter och risker).

<sup>(18)</sup> Dvs. systematiskt, gemensamt arbete med att samla information om framtiden och skapa visioner för medellång till lång sikt (Se Foren: Foresight for regional development).

<sup>(19)</sup> EMAS = Eco-Management and Audit Scheme, gemenskapens miljölednings- och miljörevisionsordning.

<sup>(20)</sup> Se yttrandet om "De europeiska industridistrikten och de nya kunskapsnäten", EUT C 255, 14.10.2005, s. 1-13.

<sup>(21)</sup> Se OECD Territorial Outlook – 2001 års utgåva.

3.6 I ett partnerskapssystem på flera nivåer anser kommittén att man på bästa sätt bör kombinera ett arbetssätt nedifrån och upp med ett arbetssätt uppifrån och ned: en kompromiss mellan dessa två processer utgör en nödvändig förutsättning för framgång.

3.7 Kommittén menar att det finns skäl att göra stora investeringar i **en innovativ deltagandekultur**. Efterfrågan på demokratiska värderingar bör komma från samhället i sin helhet i regionerna och från ett stort antal aktörer och institutioner som företräder olika branschintressen.

3.8 Kommittén är övertygad om att en vidareutveckling av unionens regioner går via en optimering av deras specifika potential genom effektiva och hållbara utvecklingsstrategier som är baserade på begreppet "regioner med socialt ansvar".

3.8.1 Kommittén vill i detta avseende upprepa den åsikt som den framfört i tidigare yttranden i frågan<sup>(22)</sup>.

#### 4. Åtagandet på gemenskapsnivå: att förverkliga "regioner med socialt ansvar"

4.1 EESK kräver med eftertryck ett **gemenskapsinitiativ för utvecklingen av "Regioner med socialt ansvar"** som förenar de mål man enats om i fråga om närdemokrati, ökad spridning av en kultur som präglas av deltagande och innovation samt ett effektivt regionalt styre som ligger i linje med Lissabondagordningens nationella ram och gemenskapsram, ett partnerskap mellan flera aktörer och flera sektorer som kan öka regionens konkurrenskraft på den globala marknaden, föregripa industriell omvandling och ta vara på det lokala sociala kapitalet.

4.1.1 Initiativets främsta uppgift skulle vara att säkerställa samordning och konsekvens mellan åtgärder på de olika nivåerna: europeisk, nationell, regional och lokal nivå.

4.2 Kommittén vill att detta initiativ ska åtföljas av lanseringen av ett verkligt europeiskt handlingsprogram som syftar till att

- främja integreringen av den regionala dimensionen i gemenskapens politik,

- stödja en integrering av de prioriteringar som fastställs i EU:s territoriella agenda och Leipzigstadgan,

<sup>(22)</sup> Se yttrandet om hanteringen av industriell omvandling på lokal och regional nivå (jfr fotnot 11).

- uppmuntra och medfinansiera gemensamma regionala framåtblickande åtgärder präglade av brett deltagande,
- successivt införa den öppna samordningsmetoden och stödja genomförandet av instrumenten för när demokrati,
- enhetligt övervaka och samordna ett inbördes konsekvent genomförande av gemenskapens olika instrument för territoriellt samarbete, i synnerhet EGTS <sup>(23)</sup>,
- inom kommissionen inrätta en enhet för samordning mellan avdelningarna i fråga om den regionala utvecklingen, med uppgift att utforma och genomföra en informations- och kommunikationsstrategi om "regioner med socialt ansvar",
- utveckla användningen av instrument för utvärdering av konsekvenserna på regional nivå före och efter antagandet av åtgärder som ska tillämpas inom regionen, i synnerhet för småföretagen,
- medfinansiera åtgärder för utbildning och kapacitetsuppbyggnad bland offentliga och privata aktörer inom regionen för utveckling av åtgärder inom ramen för "regioner med socialt ansvar",
- främja en strukturerad social dialog i regionen, en "kvalitetsmärkning för regioner med socialt ansvar",
- uppmuntra och stödja inrättandet och utvecklingen av euroregioner <sup>(24)</sup>,
- Stödja utvecklingen av distrikt (och "metadistrikt" <sup>(25)</sup>) och nätverk av distrikt i syfte att öka möjligheterna för de små och medelstora företagen på den europeiska och globala marknaden.

**4.3 EU:s åtagande i samband med initiativet för "regioner med socialt ansvar" – och det åtföljande handlingsprogrammet** – bör enligt EESK förena och samordna frivilliga och icke-frivilliga instrument (se punkt 2.7) i ett sammanhängande system, där företagets och övriga sektors ansvar (inbegripet finanssektorn och den lokala offentliga sektorn) är av största betydelse för att uppnå de lokala målen för tillväxt- och sysselsättningsstrategin inom ramen för de nationella och europeiska strategierna.

<sup>(23)</sup> EGTS: instrument på gemenskapsnivå som gör det möjligt för samlingsgrupperingar att genomföra territoriella samarbetsprojekt som medfinansieras av gemenskapen, eller vidta territoriella samarbetsåtgärder på initiativ av medlemsstaterna. Förordning (EG) nr 1082/2006. (EUT L 210, 31.7.2006.)

<sup>(24)</sup> Euroregioner: Strukturer för gränsöverskridande samarbete mellan två eller flera regioner i olika EU medlemsstater eller grannländer med syfte att försvara gemensamma intressen över gränserna och samarbete för grannfolkens gemensamma bästa.

<sup>(25)</sup> Se EESK:s yttrande av om "De europeiska industridistrikten och de nya kunskapsnäten", EUT C 255, 14.10.2005.

**4.4 Företagens sociala ansvar** <sup>(26)</sup> bör enligt kommittén integreras i sammanhanget som en frivillig del inom ramen för en öppen samordningsmetod. Detta arbetssätt ska underlättas och stimuleras, i synnerhet vad avser mikroföretag och småföretag, som utgör de bärande delarna i den lokala utvecklingen. Detta bör ske på ett sätt som präglas av deltagande och en gemensam vision.

4.4.1 Initiativet för regioner med socialt ansvar bör kunna sprida etiska och personliga värderingar som präglas av en **delta-garkultur som främjar innovation** och av en gemensam identitet, inte enbart inom företagen utan också i alla offentliga och privata delar av det regionala systemet samt i nätverk och kluster/regionala och mellanregionala referensdistrikt.

4.5 Ett **regionalt lärande samhälle** bör kunna bidra till interaktiva och interoperativa datoriserade strukturer och infrastrukturer, med utgångspunkt i e-förvaltning och IDABC-plattformen <sup>(27)</sup>, som syftar till att tillhandahålla administrativa alleuropeiska tjänster via internet till offentliga myndigheter, företag och medborgare i syfte att förbättra effektiviteten i den europeiska offentliga administrationen och samarbetet administrationerna emellan och med det organiserade civila samhället.

4.6 Kommittén är övertygad om att Europa måste bli ett **kompetenscentrum i fråga om utvecklingen av regioner med socialt ansvar**. Man bör utgå ifrån de positiva erfarenheterna av EMAS och företagets sociala ansvar och utvidga referensramen till den territoriella dimensionen.

4.6.1 Om processen för strategisk regional utveckling ska vara effektiv måste den vara fristående från politiska faktorer som maktskifte i samband med val i regionerna och ingå i ett samspel med alla politiska partier, både i maktställning och opposition inom regionen, och skapa ett arv av **kontinuitet i fråga om det gemensamma ansvaret** bland medborgare – väljare och valda.

4.7 Särskilt de små och medelstora **företagen** bör kunna åtnjuta stöd i form av sakkunskap, med ett enkelt språk och enklare förfarande, och bättre tillgång till krediter och mikrokrediter så att företagen drivs på ett sätt som respekterar miljön, regionen och det sociala kapitalet.

4.7.1 Företagen i den sociala ekonomin bör också bidra till utvecklingen av regioner med socialt ansvar eftersom dessa främjar social sammanhållning och hållbarhet och fördelar vinsten bland de egna medlemmarna och tillämpar en förvaltning som präglas av deltagande och demokrati.

<sup>(26)</sup> Se yttrandena om "Genomförande av partnerskapet för tillväxt och sysselsättning: Göra Europa till ett kompetenscentrum för företagets sociala ansvar" (KOM(2006) 136 slutlig), EUT C 325, 30.12.2006, s. 53-60, och "Grönbok – Främjande av en europeisk ram för företagets sociala ansvar" (KOM(2001) 366 slutlig), EGT C 125, 27.5.2002, s. 44-55.

<sup>(27)</sup> IDABC = Interoperable Delivery of Pan-European e-Government Services to Public Administrations, Business and Citizens; se även EESK:s yttrande i EUT C 80, 30.3.2004, s. 83.

4.8 Det **lokala systemet för utbildning, högre utbildning och forskning** bör integreras i regionala och europeiska mellan-regionala kompetensnätverk – på det sätt som föreskrivs också i programmet "Kapacitet" i det sjunde ramprogrammet för FoU och i programmet "Utbildning 2010" – så att man i det lokala systemet kan säkerställa lämplig kompetens och kvalifikationer så att den regionala utvecklingsstrategin kan bli framgångsrik. Dessa resurser är svåra för små företag att finna.

4.9 EESK menar att ett gemenskapsinitiativ för regioner med socialt ansvar och dess handlingsplan bör främja både en **strukturerad social dialog i regionerna** och uppmuntra samverkan mellan lokala institutioner, för att främja starkare partnerskap för kapacitetsuppbyggnad mellan lokala och regionala myndigheter på olika resultatnivåer liksom en ny "stadga för regioner med socialt ansvar 21", ett instrument som skulle syfta till att stärka harmonisering och effektivitet inom initiativet.

4.10 Slutligen begär EESK att gemenskapsinitiativet ska kombineras med åtgärder för utvärdering, jämförelse och övervakning samt inrättandet av en databas över inkomst per capita på regional nivå och utarbetandet av tvåårsrapporter som ska läggas fram för parlamentet, rådet och kommittén.

## 5. De offentliga nationella myndigheternas åtagande

5.1 Medlemsstaterna bör på ett enhetligt sätt tillämpa bestämmelser i syfte att bevara inre marknadens enhet, med användning av stödåtgärder och avskräckande åtgärder. Offentliga nationella myndigheter bör bland annat göra följande:

- Se till att onödig byråkrati undanröjs, förenkla strukturer och förfaranden så att resurser frigörs för sysselsättning och hållbar och konkurrenskraftig utveckling.
- Med metoder som präglas av deltagande och samförstånd och med direkt deltagande av arbetsmarknadsparterna och företrädare för det organiserade civila samhället fastställa en allmän strategisk referensram för den nationella utformningen av en regionalpolitik som är socialt ansvarstagande.
- Befästa en ram för samordning och decentralisering av den offentliga sektorn som fastställer roll och ansvar för styret på central, regional respektive lokal nivå.
- Fastställa politiska riktlinjer för skattemässig decentralisering som omfattar metoder för överföringar av medel mellan de olika styresnivåerna, i enlighet med tidigare förslag från kommittén <sup>(28)</sup>.
- Förbättra och förstärka verksamheten inom organ för förvaltning och samordning av decentraliseringsprocessen och styret på lokal nivå.

<sup>(28)</sup> Se yttrandet om "De olika nationella skattelagstiftningarnas inverkan på den industriella omvandlingen", EUT C 120, 16.5.2008, s. 51-57.

- Fastställa budgetrubriker för utvecklingen av särskilda mänskliga resurser och samfinansiering av program för utbildning och skapande av nätverk samt kompatibla data-nätverk på nationell och europeisk nivå.
- Säkerställa enhetlighet i den nationella tillämpningen av instrumenten i Interreg IV och EGTS-förordningen, som gränsöverskridande organ, som möjliggör deltagande för stater, vid sidan av lokala och regionala myndigheter, i territoriella samarbetetsenheter som är juridiska personer.
- Utveckla nya partnerskap mellan stad och land där man främjar integrerade arbetssätt på regional nivå och lika tillgång till infrastrukturer och kunskaper.
- Främja regionala gränsöverskridande konkurrenskraftiga och innovativa kluster, stärka transeuropeiska teknikenätverk, transeuropeisk riskhantering, stärka en polycentrisk stadsutveckling, utveckla ekologiska strukturer och kulturresurser.
- Säkerställa enhetlighet och samordning av den territoriella dimensionen i sektorspolitiken, och därmed undvika motstridiga åtgärder inom sektorn som kan minska effektiviteten och visa sig helt ineffektiva och hindrande i regionen. Utveckla användningen av instrument för utvärdering av konsekvenserna på regional nivå (Territorial Impact Assessment – **TIA**) med lämplig användning av miljökonsekvensbedömning (Environmental Impact Assessment, **EIA**) <sup>(29)</sup> och strategisk miljöbedömning (Strategic Environmental Assessment, **SEA**) <sup>(30)</sup>.

5.2 De regionala och lokala offentliga myndigheterna bör göra följande:

- Engagera de ekonomiska och sociala krafterna tidigt i arbetet med att utarbeta strategiska projekt för regional utveckling.
- Utveckla system för grundutbildning, universitet och specialistutbildning, något som är nödvändigt för den ekonomiska och sociala utvecklingen av regioner med socialt ansvar.
- Allt oftare inbegripa kriterier som kostnadseffektivitet, kvalitet och hållbar utveckling i samband med valet av offentliga investeringar och förvaltningen av tjänster av allmänt intresse.
- Utföra regelbundna utvärderingar av planerna för offentliga investeringar.
- Innan offentliga investeringsprojekt inleds säkerställa att finansieringsprogrammen är garanterade i sin helhet, både vad avser medel och tidsfrister.

<sup>(29)</sup> Direktiv 85/337/EEG, ändrat genom rådets direktiv 97/11/EG, 3.3.1997 och direktiv 2003/35/EG, 26.05.2003.

<sup>(30)</sup> Direktiv 2001/42/EG: Syftet med SEA-direktivet är att säkerställa att miljökonsekvenserna av vissa planer och program tas fram och bedöms, i synnerhet i territoriellt avseende, under utarbetandet och innan de antas.

- Se till att externt stöd för finansieringen av offentliga investeringsprojekt utnyttjas effektivt inom de fastställda tidsgränserna.
  - Säkerställa att det i regionen finns ett vitalt nät av småföretag, en typ av företag som kan garantera förbindelserna mellan stadsområden, stadsnära områden och landsbygdsområden, samt i de senare bevara sysselsättning, inkomster, befolkning och skatteresurser.
  - Främja återinvestering av kapital och vinster på lokal nivå för att skapa fonder för projekt och förvärv av lokala företag och regionala finansieringsinstrument för utvecklingen av kapital och riskkapital utan att detta skadar inre marknaden.
  - Undvika att alltför mycket av de skatteinkomster som företagen genererar försvinner från regionen (till högre styresnivåer) utan att de omfördelningssystem som solidariteten kräver blir lidande.
  - Hålla lokala politiska representanter informerade om gällande mekanismer för regional planering med inriktning på tjänster av allmänt intresse och infrastrukturer till stöd för ekonomin, för en modern förvaltning av hållbar utveckling inom företagen.
- 5.3 Utbyte av goda metoder och mellan regionala nätverk bör prioriteras av de regionala och lokala myndigheterna, tillsammans med genomförandet av mekanismer för framåtblickande åtgärder i syfte att fastställa en gemensam och delad vision.

## 6. Företagens åtagande: Företag som är ansvarstagande i förhållande till regionen

6.1 EESK anser att företagen bör bidra till en nystart i regionen, både som drivkraft och deltagare, samtidigt som man undviker att skapa nya hinder i form av nya byråkratiska bördor och förfaranden:

- Rapportera goda metoder inom företagen på det sociala, miljömässiga och regionala (eller samhällseliga) området och skapa instrument som kan mäta företagens sociala ansvarstagande.

Bryssel den 3 december 2008

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs ordförande  
Mario SEPI

- Uppmuntra mänsklig kompetensutveckling inom och utom företag och därmed skapa arbetstillfällen och utbilda personalen eller framtida anställda.
- Kommunicera med de egna anställda så att de är informerade om företagets strategi och projekt, i synnerhet i fråga om sysselsättning och utbildning.
- Samarbeta med det lokala näringslivet för att skapa hållbar tillväxtpotential i regionen, grundad på sunda handelsförbindelser mellan företagen som bygger på ömsesidigt förtroende.
- Om möjligt säkerställa tekniköverföringen till lokala företag, i synnerhet småföretag, för att säkerställa förnyelse inom området ifråga om tekniska framsteg och kvalifikationer på hög nivå bland personalen.
- Aktivt arbeta med vetenskaplig och teknisk utveckling inom regionerna i syfte att tillföra kunskaper och kompetens, i samarbete med forskningsinstitut och universitet, samt andra företag och lokala yrkesorganisationer.
- Uppmuntra leverantörer och underentreprenörer att anta samma principer för samarbetet med de lokala myndigheterna och att respektera samma bestämmelser i fråga om social, miljömässig och regional förvaltning i deras företag.
- Upprätta förbindelser (gäller särskilt större företag) med berörda parter (lokala organ och allmänheten) för att diskutera och ta fram lösningar på utmaningar och problem som finns inom företagen, vad avser tekniska, handelsmässiga och sociala aspekter.

## 7. Framsteg på fältet: goda exempel

7.1 Olika EU-initiativ och EU-politik på olika områden har lanserats för att möta utmaningen med en utveckling mot socialt ansvarstagande inom EU:s territorium och för att öka den positiva uppmärksamheten kring den territoriella dimensionen i gemenskapens politik. Flera exempel på sådana initiativ återfinns på CCMI:s webbsida ([http://www.eesc.europa.eu/sections/ccmi/index\\_en.asp](http://www.eesc.europa.eu/sections/ccmi/index_en.asp)), som också innehåller information om den hearing som ägde rum i Lille den 25 september 2008 i samband med arbetet med detta yttrande (se motsvarande rubrik i föreliggande yttrande).

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs generalsekreterare  
Martin WESTLAKE



## APPENDIX I

**to the opinion on "Industrial change, territorial development and responsibility of companies"**

(CCMI/055)

**Report on the hearing held in Lille on 25 September 2008, at the headquarters of the Nord-Pas de Calais Regional Council**

Under the French presidency of the European Union, the European Economic and Social Committee's Consultative Commission on Industrial Change (CCMI) and the Nord-Pas de Calais (NPdC) Regional Council organised a hearing on Industrial change, territorial development and responsibility of companies (subject of the opinion for which this is the appendix), which took place in the regional council's hemicycle. The hearing was attended by over 90 key guests from 12 European countries and high-level local and regional bodies, both public and private, together with representatives from three of the European Commission's directorates-general.

With the participation of the regional council president, Daniel Percheron, the CCMI president, Joost van Iersel, the study group president, Martin Siecker, the rapporteur, Antonello Pezzini, and the co-rapporteur, Bernard Gay, promoter of this important initiative, a wide-ranging and animated debate was held on regional and local development, governance, the revitalisation of production, the need for shared views of future trends, sectoral and inter-sectoral prospects for the growth of competitive employment, and mechanisms for active democracy through the development of a participatory culture in an area successfully combining an adequate level of wellbeing with the duties which are an integral part of social responsibility.

In our globalised economy, territorial development and industrial change are closely connected and interdependent. The opinion aims to take a territorial approach to assessing the prospects for socio-economic change, focusing primarily on the development strategies designed by local and regional bodies and on the centres of competence set up by private and public stakeholders. The analysis thus focuses on the regions' capacity to cope with and adapt to irreversible changes through collective responsibility-sharing systems, taking into account the concept of corporate societal responsibility.

NPdC is considered a region with a rich fund of experience in these fields and the CCMI therefore asked it to cooperate in organising a hearing in Lille. The two organisations pooled their resources with a view to taking stock of the experiences of regional development stakeholders and noting their proposals for harmonious regional development.

Listening to the problems, solutions and experiences outlined by the most qualified representatives of the "real world" in the NPdC region (businessmen, presidents of business clubs and hubs of competitiveness, trade unions and representatives of the social economy, universities, the professions and public administration at various levels) and the wide-ranging exchange of ideas which ensued led to the identification of innovative strategies and key priorities which, alongside the generous hospitality of the NPdC regional council and the friendly relations established during the hearing, forged strong contacts with a profound impact on the CCMI's work.

---

## APPENDIX II

## to the opinion on "Industrial change, territorial development and responsibility of companies"

(CCMI/055)

Various European initiatives and policies have been launched to address the challenge of socially responsible regional development in the EU and to give increased, positive visibility to the territorial dimension of EU policies:

- **Lille-Kortrijk-Tournai – Eurometropolis (France-Belgium):** Eurometropolis is the first significant example of a European Grouping of Territorial Cooperation (EGTC). It was launched on 28 January 2008 and comprises 14 partners – four in France (central government, Nord-Pas de Calais region, Département du Nord and the Urban Community of Lille Métropole) and 10 in Belgium (the federal government, region of Flanders, the French-speaking Community, provinces and joint municipal authorities). Equally important was the establishment in the 1990s of the **Transmanche Euroregion**, comprising the English county of Kent, the French Nord-Pas de Calais region and Belgium, in a network useful for identifying cooperation projects, thus maximising the capacity to take action in the EU's 2007–2013 programming period.
  - **Bilbao Metropoli 30:** The process of revitalising the Bilbao metropolitan area was launched in the early 1990s with a public-private partnership involving over 80 public and private bodies, over 30 associated bodies and 17 international networks. It was based on a joint strategic plan and a shared vision of the territorial, economic, social, environmental and cultural development needed to transform the metropolitan area – and by extension the entire Basque Country – into one of the most advanced and competitive areas in Europe.
  - **ALSO – Marche region:** The ALSO project (Achievement of Lisbon and Gothenburg Strategy Objectives) has been developed by Italy's Marche region, together with numerous partners, including local and regional authorities, development agencies and universities from various EU countries, in the context of the INTERACT programme. Its ultimate aim is to orient territorial cooperation towards achieving the objectives of the Lisbon and Gothenburg Strategies.
  - **Metropolis Hamburg – interregional cooperation:** Partnership between the city of Hamburg and the regions of Lower Saxony and Schleswig-Holstein, based on voluntary cooperation between three federal states on both sides of the river Elbe.
  - **Alps-Mediterranean Euroregion (France – Italy):** This Euroregion comprises three Italian regions (Liguria, Piedmont and Valle d'Aosta) and two French regions (Provence-Alpes-Côte d'Azur and Rhône-Alpes). It is aimed at close cooperation on increasing exchanges in common areas of competence, so as to strengthen ties between the respective communities in the political, economic, social and cultural spheres.
  - **Ister-Granum:** This Euroregion is the first EGTC in central Europe. Recently formed, though based on previous cooperation schemes, the Ister-Granum Euroregion incorporates 47 local authority areas in Hungary and 39 in Slovakia. This new EGTC has about 20 joint projects in the pipeline, specifically in the fields of health systems and medical care, IT and media, tourism, and integrated transport infrastructure, particularly regarding the Danube. It is based in Esztergom, Hungary and provides for the participation of local and regional authorities solely and not of central government.
  - **Baltic Euroregion:** This partnership between the regions grouped around the Baltic Sea has existed since 1998. For the 2007–2013 programming period, the European Commission has approved EUR 75 million in financing for this Euroregion which henceforth includes parts of Poland, Sweden, Germany, Denmark and Lithuania. The Euroregion's objective is to boost sustainable development and the economic competitiveness of its constituent regions.
-